

من جريدة "بوليتيكا" البغدادية - تاريخ 18 غشت 1972

بقي الحس .. وذهب أوفقيير

ثلاثة عشر شهراً انقضت على الشهيد الدموي في الصخيرات عندما فلتت محاولة قتل الملك الحس يوم 10 يوليوز 1971 بعد قتال دام خمس ساعات .. وقد عاش الحس الثاني من جديد مأبأة عصبية أنت حياتة وعمره خلالهما معلقية على خيط واه .

لم يكن الخطر في هذه المرة آتيا من فوه الطلاب العسكريين الذين هجموا - بناء على أوامر قادتهم - على قاعة التشريفات في القصر الصيفي في الوقت الذي كان يقدم فيه الاحتفال ^{بعيد} بعيد الميلاد الملكي الثاني والأربعين .. لم يأت الخطر هذه المرة من هؤلاء ، بل من الجو .. من الطيارين العسكريين الذين انقضوا على طائرة "البوينغ 727" التي يركبها الحاكم المغربي غازي على قتله بل سقط طائرته ؛ ثم صبوا بعد ذلك على مطار الرباط وابلأ من الرصاص .

والفوه الوحيد والغريب بيه هذه المعركة ومعركة السنة الماضية هو أنه الرجل الذي قمع تحرك السنة الماضية واستلم ، بالتالي ، مقاليد السلطة اليمانية والعسكرية ، هو نفس الرجل الذي نراه الآن تحتفي من مسرح اليمانية .. بل .. من مسرح الحياة .

أكثر شخصيات المغرب "ظلاماً" - يعتبر الجنرال محمد أوفقيير وزير الداخلية

المغربي ووزير الدفاع السابق أكثر الشخصيات المغربية عتمة ، لقد أطلعه أوفقيير الرصاص بنفسه على رأسه - حسب البلاغ الرسمي المغربي - بسبب "الخيانة والصدف" التي أصابته عندما هوجمت شخصية الحاكم للمرة الثانية ، بينما ترمى الأوساط الدبلوماسية في باريس أنه أوفقيير قد قُتل لأنه شارك في المؤامرة الأخيرة ضد الملك الحس .

محمد أوفقيير، موضع ثقة الحس والرجل ذو القبضة الحديدية ، معروف خلال العقد الأخير باضطهاده الرهيب للحركات والعناصر التقدمية في المغرب وبكونه شريكاً في الكثير من الفضاخ التي تفج منها رائحة الإجرام .

ينتسب محمد أوفقيير ذو الثمانية والأربعين عاماً إلى أسرة إقطاعية من جنوب المغرب ؛ أنهى المدرسة العسكرية الفرنسية وعمل طويلاً في صفوف الجيش الفرنسي ، وشارك - في جملة ما شارك فيه - في معارك إيطاليا وأرض الحرب العالمية الثانية ، وفي عمليات الإنزال في الجنوب الفرنسي ، وفي معارك ألمانيا ، أما أثناء الحرب الاستعمارية في الهند الصينية فقد عمل القبطان أوفقيير في صفوف الفوه الخاصة ونال أوسمة عليا .

وعند عودته إلى المغرب انضم إلى عمدة فروه في إطار الإدارة العسكرية الاستعمارية، ووصل إلى مرتبة المساعيد المقربيه من المقيم العام الفرنسي يواييه دولاتور وذلك قبيل حصول المغرب على استقلاله .

الوزير ينفذ مؤامرة اختطاف - بعد حصول المغرب على استقلاله سنة 1956 لأنه موقف أوفير فزعزعا باعتباره من أبرز المتعاونين مع السلطة الاستعمارية - ولكنه سرعان ما نال صداقة ولي العهد الحسن الذي قدمه إلى أبيه محمد الخامس كرجل مقدر وثقة. أصبح أوفير رئيس جهاز الأمن سنة 1960، وبعد ذلك بثلاث سنوات في يوليو 1963 أعلن أنه اكتشف مؤامرة واسعة ضد الملك الحسن الثاني. وفي سنة 1964 أصبح وزيرا للداخلية وقاد حملة « التطهير والاعتقال » بعد المظاهرات الطلابية واليسارية العنيفة في الدار البيضاء سنة 1965.

أما دوره في قضية بركة فله سمعة سيئة عالمية. لقد حل أوفير في نفسه حقنا شخصيا وسياسيا نحو بركة القائد الشعبي حزب الاتحاد الوطني للقوات الشعبية « التقدمي » هذا الحزب الذي اعتمد على التنظيمات العالمية في نضاله من أجل إجراءات أكثر فعالية لتحقيق العدالة الاجتماعية ودمقرطة الحياة السياسية.

كأبيه بركة إلى فرنسا بعد محاكته في بلاده، وقد نظم أوفير عملية اختطافه ثم اغتياله بطريقة وحشية سنة 1965، وقد قال أحد الشهود إنه أوفير خنقه بمرارة بركة بسيفه. حكمت المحكمة الفرنسية على أوفير بالسجن مدى الحياة بتهمة اشتراكه في قضية بركة، وألح ديفول شخصيا على الملك المغربي ليسلم المجرم ذاك المقام السامي إلى القضاء الفرنسي. وفي 21 يوليو 1966 صدر أمر دولي بتوقيف أوفير.

أوفير وفوقه الملك - - انجب أوفير لفترة الزمه من مركز الياسة المغربية بعد فضيحة اشتراكه في قضية بركة، ولكنه ما لبث أن عاد إلى المسرح وأصبح من أكثر العوامل نفوذا داخل الحركة الأتوقراطية الرجعية المغربية. وقد زادت قوته، فعه لا تتفاضة السنة الماضية بحيث قدر المراقبون السياسيون في الرباط أنه أوفير يقع في موقع سلطة أعلى من موقع الملك نفسه.

كتبت الأهرام المصرية معلقة في صينيه على أحداث الصخيرات قائلة بحسب هذه الجنرال الطموح بلا حدود ذي الملامح الفولاذية والنظرة الزائغة التي لا تستقر على شيء: « إنه أخطر شخص في المغرب بحسب أطراف الحكم اليوم... »

يقال عنه أوفير بأنه يحظى بعطف خاص من طرف وكالة المخابرات المركزية (CIA)

وقد كتب بعض المحللين الأمريكيين ما فاده: « مادام أوفير تحمل على عاتقه مهمة الأمم
الداخلية في المغرب فيبقى هذا القطاع الحيوي في شمال غربي أفريقيا خارج نفوذ
الشره »

أما الآن ، فهذه الطريقة الروائية المريبة تختفي جلود عريه كما له ضلع
في العديد من المؤامرات المظلمة .

الحكم المطلق . - تاعد الهزات العنيفة في المغرب على استمرار الأزمة المزوجة
التي تترنذ منه والتي تستغل في اتجاهيه :

فالمشاكل الاجتماعية في هذه البلاد الافريقية الشمالية تزداد حدة : ففي القرى حيث
يعيش ما بين 11 و 15 مليوناً من السكان تبلغ نسبة الفلاحين الذين لا يملكون أي
شبر من الأرض 55% ، ونسبة أصحاب الأملاك الصغيرة المنزقة 40% ، بينما
يقع القسم الأعظم من الأراضي الخصبة في يد 5% من السكان منهم من يملك عشرات
الآلاف من الهكتارات . أما توزيع الدخل الوطني فكما يلي : يقسم عشرة ملايين
من القرويين خمس الدخل الوطني ، كما يتوزع الربع على ثلاثة ملايين ونصف المليون
من سكان المدن ومعظمهم من صغار التجار والحرفيين والعمال ، بينما تتبد بضعة
آلاف من العائلات التي تضم اقطاعيين وصناعيين وموظفين كباراً بأكثر من نصف
« الحلوى » التي تسر الدخل الوطني ، وهكذا نرى كيف يتوزع الدخل الوطني - ومعدله
الفردى 200 دولار - بطريقة مفرطة في الظلم .

وبالتوازي مع التفاوت الاقتصادي والاجتماعي تتعدد الظروف السياسية
لقد حكم الحس خمس سنوات من 65 حتى 70 بدون دستور ، وعند ما قرر في
السنه الماضية إعادة المؤسسات البرلمانية ، جادت الانتخابات التي قاطعتها جميع
الأحزاب السياسية الرئيسية ومصنوعة ومطبوعة لدرجة أنه « الاتحاد الوطني للقوات
الشعبية » ذو الشعبية الواسعة لم يمثل في البرلمان ، وحزب الاستقلال اليورجوازي
الذي كان يوماً ما قويا والذي كان آنذاك في صفوف المعارضة لم تحصل على أكثر
من ثمانية مقاعد .

وهكذا لاحظ معارضو الملك الداخليون ، ونقاد الأجانب ، أنه الملك لا
يحاول إدخال الإصلاحات الديمقراطية على نظام حكمه بل تجهد للحصول على أغلبية دائمة
لصالح السلطة الملكية . ، وأنه الاستفتاء والانتخابات التي جرت سنة 1970 لم تكن
أكثر من محاولة لإرضاء صفة الشرعية على الحكم المطلق .

Хасан остао — Уфкир нестало

Обичне околности најновије неуспеле завере против мароканског краља. — Мистериозна улога министра Уфкира. — Политички потреси и социјални динамит

наслед месеци после крвавог при- у Смарату, када је 10 јула 1971., и петочасовне пуцњаве осујећен по атентата на мароканског краља — II је доживео нову напету драму кој су опет, у једном часу, његов г и владавина висили о концу. од пута, опасност није дошла од а војних кадета, који су, по наре- врховних завереника, упали у све- дорану летовалишне палате баш еме прославе краљевог 42-ог рођен — већ из ваздуха, од војних пило- ји су се обрушили на владарев г 727", са намером да, обарају- усмрте краља, а потом су засули одром кишом метака.

Обична разлика прошлогодишње и дишње епизоде јесте у томе што је годину дана, том приликом, угу- и заверу добио сву цивилну и вој- наст исти онај — који је сада, на- дличног, неуспешног исхода аген- изненада ишчезао са животне и тичке сцене.

„Најмрачнија личност“ Марока

је „најмрачнија личност“ савреме- Марока, досадашњи министар унут- рних послова и одбране генерал Уф- Према саопштењу мароканске аген- Уфкир је сам испалио себи метак везу, „из очајања“ што се поновио на владареву личност. Дипломати- ругови у Паризу сматрају да је он и — због учешћа у најновијој за- против краља Хасана.

хамед Уфкир је у последњој десе- као велики краљев поузданик и везане песнице, био познат по неумољивом прогањању напредних ета и људи у Мароку, и уплетен у гамних перипетија са укусом зло-

рдесет осмогодишњи Уфкир потиче изне племићке породице јужног Ма- завршио је француску војну школу го служио у француској армији —

пored осталог, у Италији крајем другог светског рата, као и приликом искрца- вања у јужној Француској и операци- јама у Немачкој. Током колонијалног рата у Индокини, Уфкир је, као капе- тан, припадао специјалним јединицама и добио висока одликовања.

По повратку у Мароко, био је припад- ник неколико екипа колонијалне војне администрације — између осталог, спа- до је у најближе сараднике француског генералног резидента генерала Боаје де Латура, непосредно пре но што је Ма- роко стекао независност.

Министар врши отмицу

Пошто је Мароко, 1956., постао не- зависна држава, Уфкир је једно време био у немилости као истакнути кола- борациониста са бившим колонизатор- ом — али је брзо задобио пријатељство тадашњег престолонаследника Хасана који га је као способног, поверљивог човека препоручио свом оцу, тадашњем мароканском краљу Мохамеду V.

Уфкир је постао шеф безбедности го- дине 1960, три године касније јула 1963. открио је, како је саопштено, велику за- веру против краља Хасана II, који је, 1960, наследио свог оца на трону. Го- дине 1964. добио је ресор министарства у- нутрашњих послова, и у том својству је, после жестоких студенских и уопште левичарских демонстрација у Казаблан- ци 1965., када је било стотинак мртвих, руководио „чишћењима и хапшењима.“

По злу је позната његова улога „у афери Бен Барке“. Уфкир је гајио же- стоку личну и политичку мржњу према популарном лидеру прогресивне „Нацио- налне уније народних снага“ која се, ос- лањајући се, пре свега, на мароканске синдикате, борила за већу меру соци- јалне правде и демократизацију поли- тичког живота.

Када је Бен Барка, након судског про- цеса у својој земљи, избегао у Фран-

цуску, Уфкир је организовао његову ст- мицу и зверско убиство 1965., при чему га је, дошавши тајно у Париз, како је изјавио један сведок, задавио сопственим рукама. Због суделовања у афери Бен Барке, париски суд је осудио ма- роканског министра у одсуству на дожи- ротну робију а Де Гол је лично инсис- тирао код мароканског краља — без успе- ха — да злочинаца високог ранга буде изручен француској правосудју. Дваде- сет првог јуна 1966. био је издат и ин- тернационални налог за хапшење Уф- кира.

„Изнад краља“

Због своје компромитације у случају Бен Баркине отмице, Уфкир се једно време држао повучено — међутим, кас- није је опет ступио на сцену и постао најутцајнији фактор аутократског, кон- зервативног поретка у Мароку. Угуш- вање прошлогодишње завере још је да- леко јако повећало његову моћ, тако да су политички посматрачи у Рабату оце- њивали да је Уфкир „изнад краља“, а о том бескрајно амбициозном и бескру- пулозном генералу са две звездице, „че- личних црта“ и неухватљивог погледа, иза тамних наочара, каирски лист „Ал ахрам“ писао је поводом прошлогодиш- њих драматичних догађаја: „Најопа- снији човек Марока сада држи власт“. За Уфкира се говорило да ужива спе- цијалну наклоност ШИА: неки америч- ки аналитичари су писали да „све док Уфкир буде задужен за унутрашњу без- бедност Марока, тај витални сектор се- верозападне Африке остаће изван ути- цаја Истока.“

Сада је овај целат више завере ми- стериозно ишчезао у најновијој заве- ри...

„Кодификација апсолутизма“

Учестали потреси у Мароку одража- вају двоструку кризу која траје годи-

нама, појачавајући се, временом, уза- јамним дејством. Социјални проблеми у овој северноафричкој држави веома су заоштрени: на селу где живи и ради 11 до 15 милиона становника, око 55 одсто сељака уопште не поседује земљу, 40 одсто има ситна имања, док се да- леко највећи део плодног тла налази у рукама свега 5 одсто велепоседника, од којих неки држе десетине хиљада хек- тара. Преко 10 милиона поланика са се- ла деле једну петину националног до- хотка, на 3,5 милиона градских станов- ника (ситних трговаца, занатлија, рад- ника) отпала једна четвртина — док не- колико хиљада породица које обухва- тају феудалце, индустријалце и високе државне чиновнике узимају преко поло- вине „националног колача“. Просечни доходак по глави становника износи око 200 долара — али, како се види, он је врло неравномерно расподељен.

Те огромне економске и друштвене неједнакости прате дугорочно напре- нуте политичке прилике. Хасан II је пет година, између 1965. и 1970. владао без устава, а када је прошле године одлучио да обнови парламентарне институције, избори, одржани уз бојкот свих глав- них политичких партија, били су, су- дећи по свему, толико исфабриковани да популарна „Национална унија народ- них снага“ уопште није представљена у парламенту, а некада најјача грађанска странка Истиксал, која се такође налази у опозицији, добила је свега осам мандата.

Краљеви домаћи противници и ино- страни критичари констатовали су да није реч о увођењу демократије већ „давању трајне већине краљевској вла- сти“ — и да су и избори и референдум о новом уставу из 1970. значили у ства- ри „кодификацију апсолутизма“.

Б. Р.